

ברכות כח. (ש3 ברחבות) עד כט. (ש7 מהסוף)

ביאורי מושגים
 ברכת הביננו - התנאים נחלקו לגבי היכולת להגיד אותה. לכן רק כאשר אדם בשעת הדחק ניתן לאומרה, עם זאת, בימות הגשמים לא ניתן לאומרה בגלל בקשת הגשם, ובמוצ"ש אין לאומרה בגלל ההבדלה. אם במוצ"ש אינו יכול להתפלל כלל נוסח ארוך - מצדד רעק"א להתיר להתפלל הביננו - זאת כיוון שבדיעבד אם לא אמר הבדלה בתפילה יצא ידי חובה (זאת בניגוד לגשמים שאם לא מאמר כאילו לא התפלל).
 הברכה המקוצרת - המשנה מביאה נוסח מקוצר של ברכה אחת שניתן לאומרה בשעת הדחק. ההבדל בין הביננו לברכה זו הוא שאם התפלל את הנוסח המקוצר, ומאוחר יותר התפנה לו זמן - עליו להשלים את התפילה. מה שאין כן בהביננו.

הברייתא קובעת:

תפילת מנחה ומוסף מי קודם:
 ת"ק: מנחה - תדיר קודם.
 ר' יהודה: מוסף - מחשש שהזמן יחלוף.

ר' יוחנן: להלכה מתפלל קודם מנחה.

ציטוט מהמשנה

זמן תפילת מוסף
 ת"ק: כל היום.
 ר' יהודה: עד 7 שעות.

ר' יוחנן: אדם שדחה את תפילת מוסף לסוף היום נקרא פושע!

ר' הונא: אסור לטעום כלום לפני מוסף.
 ר' יהושע בן לוי: אסור לטעום כלום לפני מנחה משיגיע זמנה.
 אין הלכה לא כר"ה ולא כר"ב"ל!

משנה

ר' נחוניא בן הקנה היה מתפלל:
 א. כשנכנס לבית המדרש - כדי שלא יארע דבר תקלה על ידו.
 ב. כשהוא יצא - כדי להודות לבורא.

דברי תנאים לפני מותם

ברכת ר' יוחנן בן זכאי: הלוואי שתיראו מהבורא כפי שאתם יראים מרבכם.
 הוראותיו של ר' אלעזר: 1. הזהרו בכבוד חבריכם.
 2. מנעו בניכם מן ההגיון והושיבום על ברכי תלמידי חכמים.
 3. תהיו מודעים בזמן התפילה בפני מי אתם עומדים!

משנה

מהו הנוסח המקוצר:
 רב: מקצרים כל ברכה.
 שמואל: במקום 13 הברכות האמצעיות - מתפללים ברכה אחת - הביננו.

1. אביי קילל את מי שמתפלל הביננו.
 2. אין להתפלל הביננו בימים של תוספות: במוצ"ש - בגלל הבדלה. בחורף - בגלל בקשת הגשמים. (ועיין עוד בביאורי מושגים)

א. נוסח התפילה
 ר' גמליאל: כל יום מתפללים תפילה מלאה.
 ר' יהושע: ניתן להתפלל גם נוסח מקוצר.
 ר' עקיבא: שגור על פיו - מתפלל נוסח מלא.
 לא שגור - מתפלל נוסח מקוצר.
 ב. ר' יהושע: בזמן סכנה מברך ברכה אחת מקוצרת.
 ג. הרוכב על החמור - אם יכול לרדת ירד.
 אם לא - יכוון את פניו.
 אם לא - יכוון את ליבו כנגד בית קדשי הקדשים.

נוסח הברכה המקוצרת:
 'הושע ה' את עמך את שארית ישראל, בכל פרשת העיבור יהיו צרכיהם לפניך ברוך אתה ה' שומע תפילה'

כנגד מי ניתקנו:

1. תפילת 18: דעה א': כנגד 18 אזכרות שב'מזמור לדוד', וברכת למלשינים - כנגד 'אל הכבוד'.
דעה ב': כנגד 18 חוליות שבעמוד השידרה, וברכת למלשינים - כנגד חוליה קטנה.
דעה ג': כנגד 18 אזכרות שבק"ש, וברכת למלשינים - כנגד 'אחד'.
2. תפילת 7 (של שבת): כנגד 7 קולות שאמר דוד על המים.
3. תפילת 9 (של ראש השנה): כנגד 9 אזכרות שאמרה חנה בתפילתה.
4. תפילת 24 (של תעניות): כנגד 24 רננות שאמר שלמה כשהכניס את הארון לביהמ"ק.

אבי: שמואל הוא זה שתיקן את הברכה ואין
חשש שאדם צדיק יתקלקל!

מדוע לא
החליפו את
שמואל הקטן
(שהתבלבל)?

ר' יהודה בשם רב: חזן שהתבלבל:
באמצע התפילה לא מחליפים אותו,
בברכת 'למלשינים' - מחליפים אותו.

רבא: שמואל התחיל את הברכה והפסיק
באמצע.
אלמלא זה היינו חוששים שהוא התקלקל
שכן אדם צדיק יכול להתקלקל!